

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Beslut om utvidgning av och ändrade föreskrifter för naturreservatet Håslövs ängar i Kristianstads kommun, Skåne län

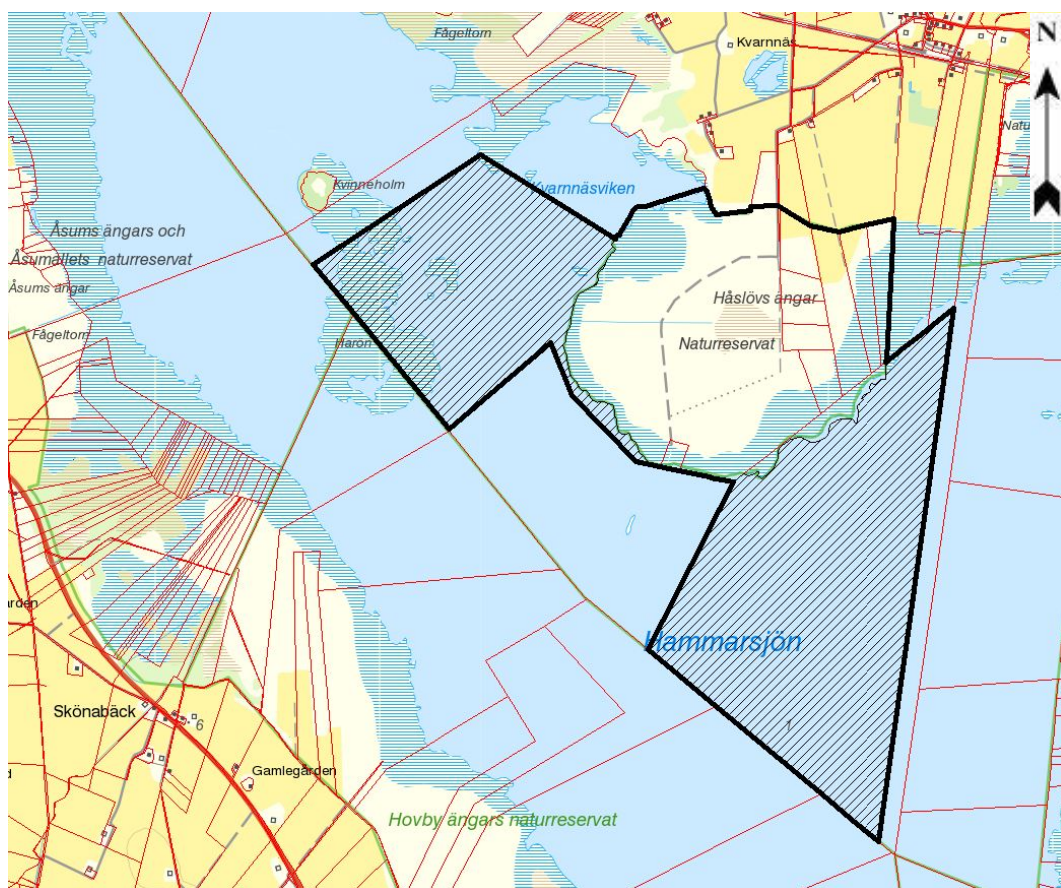
Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att utvidga naturreservatet Håslövs ängar med del av fastigheterna Håslöv 79:1 och S:7 så att naturreservatet kommer till att omfatta fastigheterna Håslöv 14:1, 15:44, 15:45, 15:46, 79:1, S:7 och oregistrerad samfällad mark tillhörande S:16 samt del av Håslöv 15:53 och 63:1 i Kristianstads kommun. Naturreservatet utgör det område som utmärkts med heldragen svart linje på bifogad karta (bilaga 1).

För att trygga syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla för naturreservatet i sin helhet, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

När detta beslut vinner laga kraft upphör föreskrifter meddelade av Länsstyrelsen i Kristianstads län genom beslut den 25 april 1967, Dnr IIIR11-24-65, om beslut att bilda naturreservatet Håslövs ängar.

Med stöd av 3 § Förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, avseende utvidgningsområdet, (bilaga 4).

Naturreservatet markerat med svart heldragen linje.
Rastrerat område utgör utvidgningen. Skala 1:20 000

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Håslövs ångar
NVR id	2001488
Kommun	Kristianstad
Natura 2000 områden:	
Fågeldirektivet	SE0420145 Hammarsjöområdet
Habitatdirektivet	SE0420309 Hammarsjön och SE0420257 Håslöv
Gränser	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Håslöv 14:1, 15:44, 15:45, 15:46, 79:1, S:7 och oregisterad samfällad mark tillhörande S:16 samt del av Håslöv 15:53 och 63:1 i Kristianstads kommun
Markägare	Naturvårdsverket, enskilda och samfällt
Läge	Cirka 5 kilometer sydost om Kristianstad
Topografisk karta:	3D SO Kristianstad
Koordinater	N 6206100, E 450700 (SWEREF 99TM)
Naturgeografisk region	7 Skånes sediment och horstområden
Vattenförekomst	Hammarsjön
Inskrivna nyttjanderätter	Finns i akten
Gemensamhetsanläggningar	Finns i akten
Areal	523 hektar, varav utvidgningen cirka 335,6 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen Skåne

Syftet med naturreservatet

1. bevara biologisk mångfald,
2. vårda och bevara värdefulla naturmiljöer,
3. tillgodose områden för friluftslivet,
4. skydda och återställa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

Precisering av syftet:

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och bevara samt utveckla välhävdade strandbetesmarker och slätterängar med lång hävdkontinuitet, av betydelse för flera hävdberoende, hotade och hänsynskrävande djur- och växtarter, präglad av Helgeåns och Hammarsjöns vattenståndsfuktuationer. Bevara och utveckla bladvass- och videområden, sumpskogsmiljöer samt sjömiljöer med olika växt- och djurarter som är beroende av dessa naturtyper. Bevara och utveckla ett våtmarksområde av internationell betydelse avseende häcknings- och rastmiljö för våtmarksfåglar. Främja det rörliga friluftslivet, utan att det påverkar områdets natur- och kulturvärden negativt.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- Långsiktigt bevara och utveckla områdets naturlika hydrologi, vegetation och djurliv,
- Hålla en god betes- och slåtterhävd på strandängarna med nöt och utveckla en blå bård i kontakten med sjön,
- Bevara och utveckla möjligheterna för häckning eller rastning av sällsynta eller rödlistade fågelarter,
- Bevara och utveckla en rik och hävdgynnad flora,
- Bevara vass och videområden i vissa delar,
- Skydda de hydrologiska förhållandena med fluktuerande vattennivåer,
- Långsiktigt bibehålla gynnsam bevarandestatus för förekommande Natura 2000-naturtyper och arter samt arter upptagna på EU:s fågeldirektiv,
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art, knutna till strandängsmiljöer,
- Ta bort främmande och eller invasiva arter,
- Ge allmänheten möjlighet att uppleva områdets natur, dock i sådan omfattning att risk för skador på områdets biologiska värden inte uppstår.

¹ Arter som förekommer i Rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter,

² Arter som är förtecknade enligt Artdatabanken som rödlistade i Sverige.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att**:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att plöja, gräva, schakta, muddra, dika, fylla ut, dämna, invalla eller anlägga brygga,
2. uppföra byggnad, mast, luftledning, vindkraftverk eller annan anläggning,
3. omföra betes- eller slåttermark till kultiverad betesmark eller åker,
4. bedriva slåtter årligen före 1 juli.
5. bedriva vasstäkt,
6. avverka levande eller döda träd och buskar och/eller bortföra lövved,
7. plantera eller så växter,

8. sprida kalk, aska, gödnings- eller jordförbättringsmedel, eller kemiska bekämpningsmedel,
9. släppa betesdjur under tidsperioden den 1 december till 30 april,
10. utlägga strö eller dylikt, stödutfodra, låta betesdjur som är under behandling med långtidsverkande avmaskningsmedel beta, eller att avmaska betesdjur, eller släppa avmaskade betesdjur tidigare än 14 dagar efter avmaskning,
11. stödutfodra eller utfodra jaktbart vilt,
12. bedriva jakt på sjö- och våtmarksfåglar inom fastighet som ägs av Naturvårdsverket.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av och upplysning om naturreservatet,
2. röjning, gallring och avverkning av träd och buskar samt behandling av gräsvegetation (tuvtåtel, starr, bladvass mm) genom slaghackning, fräsning eller bränning inom betes- och slåttermark, enligt bilaga 2,
3. skötsel av betesmarker innefattande årlig betesdrift, uppsättande och underhåll av stängsel och vattningsanordningar, enligt bilaga 2,
4. skötsel av slåttermark innefattande slåtter samt borttagning av höet, enligt bilaga 2,
5. restaurering av områdets hydrologi, inom fastighet som ägs av Naturvårdsverket,
6. ta bort främmande och eller invasiva arter,
7. bedriva jakt på jaktbart vilt som prederar på sjö- eller vadarfåglar, anlägga konstgjorda gryt.
8. uppsättning och underhåll av holkar och utsättning och underhåll av boplattformar lämpade för svarttärna, fisktärna och fiskgjuse samt andra rovfåglar, enligt bilaga 2,
9. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet, enligt bilaga 2,
10. undersökningar och miljöövervakning av djur-, svamp- och växtlivet samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar, är det förbjudet att

1. färdas eller uppehålla sig inom de områden som markerats på karta på Bilaga 3,
2. ställa upp husvagn, husbil eller liknande under tiden 00:00-05:00,
3. tälta annat än på anvisad plats enligt bilaga 2,
4. elda annat än på anvisad plats enligt bilaga 2,
5. gräva upp växter,
6. ta med hund (eller annat sällskapsdjur) som inte hålls i fysiskt koppel,
7. Starta eller landa med luftfartyg, eller flyga fjärrmanövrerat obemannat luftfartyg (ex drönare) på en höjd understigande 120 meter över medelhavsnivå.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens skriftliga tillstånd

8. fånga insekter, spindlar, snäckor eller andra ryggradslösa djur annat än genom håvning, handplockning eller annan selektiv metod med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Kravet på återutsättning gäller inte enstaka beläggsexemplar av varje art under förutsättning att fynden registreras i Artportalen, eller motsvarande databas för hotade arter, och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna,
9. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, snitsel, inskrift eller därmed jämförlig anordning annat än tillfälligt för naturstigar, frågesporter eller tipspromenader.
10. placera ut främmande föremål.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för:

- förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård, skötsel och miljöövervakning som framgår av föreskrifter B1-10.
- åtgärder i samband med förvaltarens skötsel, utveckling eller tillsyn av området,
- åtgärder i samband med markägaren eller arrendatorns skötsel eller tillsyn av djur eller markområde,
- uppsättning av informations- och naturreservatsskyltar samt gränsmärken.
- drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar och anläggningar tillhörande kommunen, el-, energi- och teledistributör. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden.

Vid akuta underhållsåtgärder kan förvaltaren informeras i efterhand, dock senast inom tre arbetsdagar från det att arbetet har inletts.

- Drift av Nedre Helgeåns regleringsföretag av år 1936 enligt meddelad dom.
- underhåll av lagakraftvunna dikesföretag. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden.
- underhåll av vägar och i fastighetsregistret inskrivna nyttjanderätter,
- underhåll och nyttjande av bryggor inom Håslöv S:16.
- uppförande och underhåll av anläggningar som behövs för att minska antalet predatorer på sjö- eller vadarfåglar.

A1 gäller ej rensning av befintliga diken, under förutsättning att rensningen sker på ett sätt som minimerar skadorna på kringliggande mark, att rensningsmassor jämnas ut, att rensning undviks under fåglarnas häckningstid (1 mars- 30 juni) samt att reservatsförvaltaren informeras om rensningen. Vidare gäller ej föreskriften reservatsförvaltarens rensning av dike för att tillse att vatten kan ta sig in och ut från de centralt liggande ängarna.

A1 gäller ej plöjning av åkermark, benämnd Å på bilaga 2.

A1 gäller ej rensning till tidigare djup och bredd av infartsränna och hamn samt utbyggnad av brygga för 2-3 båtar inom Håslöv S:16. Detta undantag undantar inte skyldighet att från länsstyrelsen inhämta strandskyddsdispens, tillstånd enligt Natura 2000 eller inlämna anmälan om rensning.

A1 gäller ej grävning, schaktning och dämning i syfte att optimera livsmiljöer för strandängsfåglar. Undantaget ersätter inte skyldighet att söka erforderliga tillstånd som behövs för projektets genomförande. Vidare kan intrångsersättning till markägare för ändrad markanvändning bli aktuellt att lösa.

A7 gäller ej sådd av 1- eller 2- årig jordbruksgröda eller vall på åkermark benämnd Å enligt bilaga 2.

A8 gäller ej spridning av kalk, aska, gödnings- eller jordförbättringsmedel på åkermark benämnd Å enligt bilaga 2.

A4 gäller ej slåtter på mark på åkermark benämnd Å enligt bilaga 2.

A9 gäller ej efter förvaltarens godkännande betessläpp före 30 april.

A10 gäller ej stödutfodring, i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och installning, på platser som överenskommits med reservatsförvaltaren.

A11 gäller ej s.k gåsåker, markerad på bilaga 2 där gäss utfodras vissa tider för att minska gåsbetet på omgivande marker.

A12 gäller ej vid behov av skyddsjakt på av artdatabanken bedömd livskraftig art (L) som bedöms inverka negativt på hotade arters häckningsframgång ej heller på främmande och eller invasiv fågelart.

C1 gäller ej markägare eller arrendator vid brukande av mark eller djurtillsyn eller av den person som äger fiskerätt vid bedrivande av fiske eller den person som innehar jakträtt vid jakt samt personal från länsstyrelsen under tjänsteutövning.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna under C gäller oberoende av om beslutet överklagas samt att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området, exempelvis:

- 7 kap 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område,
- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen,
- 7 kap 13-18 §§ miljöbalken, strandskyddsbestämmelserna, gäller parallellt med reservatsföreskrifterna och skötselplanen,
- Kulturmiljölagen m.m. (SFS 1988:950) med krav på tillstånd för att rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning,
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Sjötrafikförordningen (1986:300) om t ex hastighetsbegränsningar, ankringsförbud, förbud mot vissa farkoster,
- Lokala och kommunala ordningsföreskrifter

Allemansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemansrätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. För större grupper kan det vara lämpligt att ha en dialog med markägaren innan. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

Vid aktiviteter som inte förbjuds av reservatsföreskrifterna och som kan medföra en väsentlig skada på naturmiljön, såsom markslitage eller påverkan på djurlivet vid t ex större tävlingar, friluftsanslag mm. ska anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § Miljöbalken ske med Länsstyrelsen.

Beskrivning av utvidgningsområdet

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Utvidgningsområdet angränsar till naturreservatet Håslövs ängar som ligger cirka 5 kilometer sydost om Kristianstad. Utvidgningsområdet utgörs till större delen av sjö (cirka 311,1 hektar) och del av Harön, en låglänt ö centralt i Hammarsjön samt några andra mindre öar och en holme (totalt cirka 24,5 hektar). Vattenståndet varierar kraftigt över året och brukar under sommaren ligga kring -10 till +20 cm, medan under vintern pendla mellan 70-130 cm över havets medelvattenyta. Berggrunden består av kalksten som överlagrats med mäktiga jordlager bestående av lera och sand. Jordarten ute på Harön består främst av vasstorv som avsatts i den avsänkta Hammarsjön. Sjöbotten består av sandig morän, postglacial sand och glacial lera. Det föreligger inga särskilda geovetenskapliga bevarandevärden inom området.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Stora delar av markområdet utgörs av tidigare sjöbotten. Vattennivån sänktes i hela området då Helgeån bröt sig ett nytt utlopp i havet (vid Gropahålet) våren år 1775. Hammarsjön sänktes då cirka 0,6 till 0,7 meter. Harön utgjorde på häradsekonomska kartan 1926-34 av ett uppgrundat område. På 1940-talet sänktes Hammarsjöns vattenstånd ytterligare med 0,3-0,35 meter i samband med borttagning av en tröskel söder om Hammarsjön i syfte att skynda på våravrinningen och erhålla lägre sommarvattenstånd. På ortofoto från 1960-talet har Harön börjat bildas, vilket fortskrider i en rask takt under 1970-talet. Betesdriften på Harön pågick in på 1960-talet. Då utgjordes vegetationen sannolikt av starrmader. När betet upphörde etablerade sig en skrattnås kolloni här på 5-10.000 par. Efter hand ersattes starrarna av bladvass i vilken senare salix rotade sig. Harön utgörs idag av vassar och sjöstrandsnår med salix.

Inga fornlämningar eller andra kulturhistoriska bevarandevärden har påträffats inom området. Dock finns alstubbar som är 6-7000 år gamla ute i Hammarsjön och Helgeå gick då väster om Kvinneholme. Området ingår dock i det kulturmiljöstråk som sträcker sig längs med Helgeån, då områdena kring kuster och åarna var de första områdena som koloniserades av människan i samband med att inlandsisen drog sig tillbaka.

Biologiska bevarandevärden

Hammarsjön har mycket höga zoologiska värden, främst kopplat till fågellivet och fiskfaunan. Området utgör en av södra Sveriges värdefullaste fågellokaler för rastande fågel.

I och runt Hammarsjön finns ett särdeles artikt fisksamhälle med upp till 36 arter varav några är rödlistade; mal, av Artdatabanken klassad som starkt hotad (VU) och havsnejonöga, klassad som nära hotad (NT). Här finns även havsvandrande österjölax, sandkryppare, grönling och färna. Hammarsjön provfiskades år 2010. Resultaten visar på en näringsrik sjö med tolv fångade arter. Artmässigt dominerar benlöja och mört, följt av gärs, björkna och abborre. I sjön finns även gädda, sarv och sutare samt faren, som är en nykomling ifrån Helgeån. Kristianstads Vattenrike och Länsstyrelsen i Skåne har med hjälp av Världsnaturfonden och Sötvattenslaboratoriet i Drottningholm planterat ut mal år 1999 på sträckan Torsebro-Gropahålet. Därefter har ytterligare två utplanteringar skett bl.a. med hjälp från Nordens ark. Denna utplantering har hittills lyckats mycket bra och naturlig reproduktion sker idag. I Hammarsjön kan också tidvis förekomma arter mer eller mindre kopplade till havs- och kustmiljö som skärkniv, staksill, sill och torsk. Öring har höst-/vintervandrat årligen i flera decennier och sedan flera år tillbaka har även lax (Natura 2000 art) påbörjat samma resa för lek i vatten uppströms Hammarsjön. På motsvarande sätt sker en utvandring av smolt genom å- och sjösystemen under våren.

Hammarsjöns på- och undervattensvegetation är unik och otroligt artrik med åtminstone 45 arter. Här finns t.ex. minst 13 olika natearter med rariteter som styvnete, klassad som sårbar av Artdatabanken, (VU) som från och med 1940-talet fram till fyndet i Hammarsjön 1991 betraktades som försvunnen från Skåne. Hammarsjön är troligtvis den enda skånska sjö som hyser den mycket ovanliga Natura 2000-vattenväxten Sjönejas (EN). Därutöver finns vattenaloe, stor igelknopp, hästsvans, ax-, hår- och kransslinga, vattenskräppa, vattenmärke och gul samt vit näckros. Vidare finns här gullstånds (EN). Under senare år har utter (NT) återkommit.

Under senare år har mängden slättsjö-häckfågelarter som sothöna, skäggdoppning och knölsvan minskat mycket och vid inventering år 2017 häckade inga skäggdoppingar eller sothöns längre och det fanns enbart två par knölsvan. Orsaken till minskningen är inte klarlagd men beror troligen på flera samverkande faktorer som sävens försvinnande, allt mer brunifierat vatten och att näringshalten sjunkit pga miljöförbättrande åtgärder. Fram till i början av 1900-talet var Hammarsjön en näringsfattig sjö, med bl.a. förekomst av notblomster. Vidare förekommer predation på ägg av bl.a. kråka, grävling, mink och räv.

Tillgänglighet

Utvidgningsområdet är enbart tillgängligt med båt. I sjön bedrivs fritidsfiske.

Skälen för beslutet

Enligt 7 kap 4 § miljöbalken (MB) får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap 5 § MB skall skälen i ett beslut om att bilda naturreservat anges. I beslutet skall också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får länsstyrelsen eller kommunen meddela beslut om detta.

Enligt 7 kap 6 § MB får länsstyrelsen eller kommunen, om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärrning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

Enligt 7 kap 30 § MB regleras föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området. Sådana föreskrifter får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. I de fall kommunen beslutar om skydd av ett område får den meddela sådana föreskrifter.

Den föreslagna utvidgningen har mycket höga naturvärden och har potential att få ännu högre. Det föreslagna naturreservatet har angivits som skyddsvärt ur

naturvårds- och friluftslivssynpunkt avseende internationell, nationell, regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- **Ramsar-område:** Området ingår i ett större Ramsar-område, Convention on wetlands, CWO11003. Sverige har förbundit sig att utveckla och bevara detta, i ett internationellt nätverk, viktiga våtmarksområde som är betydelsefulla för bevarande av global mångfald och hållbar utveckling genom våtmarkens ekologiska och hydrologiska tjänster.
- **Natura 2000 SPA:** Vattenområdet och delar av bladvassarna inom området ingår i ett större Natura 2000-område, SE0420145, Hammarsjöområdet, som utpekats av EU enligt fågeldirektivet (SPA). Bevarandeplanen fastställdes 22 december 2016.
- **Fågeldirektivet:** Ett 30-tal arter häckar eller uppehåller sig ofta i området, däribland svarttärna (VU), Brushane (VU), fisktärna, brun kärrhök, rördrom (NT), småfläckig sumphöna (VU) och skräntärna (NT).
- **Natura 2000 SCI:** Håslöv SE0420257 utgör ett Natura 2000-område som utpekats av EU enligt habitatdirektivet (SCI). Vidare ingår vattenområdet i ett större Natura 2000-område, SE0420309, Hammarsjön, som utpekats av EU enligt habitatdirektivet (SCI). Bevarandeplanen fastställdes den 20 december 2018.
- **Riksintresse naturvård:** Området utgörs i sin helhet av riksintresse för naturvården (N64, Helgeåns nedre lopp) enligt 3 kap 6 § miljöbalken (MB). Intresseaspekterna utgörs främst av ornitologi, limnologi, botanik och hydrologi.
- **Biosfärområde:** Området ingår i det av Unesco godkända Biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- **Angränsar till andra naturreservat:** I närheten ligger naturreservaten Hercules, Rinkaby och Horna ängar, Horna sjömark, Hovby ängar och Åsums ängar och Åsumallet. Norr om Håslövs ängar arbetar Kristianstads kommun med att bilda naturreservatet Ekenabben
- **Nationellt särskilt värdefullt vatten:** Hammarsjön har utpekats som ett nationellt särskilt värdefullt vatten (mest värdefulla klassen). Merparten av området omfattas av strandskydd.
- **Fiskevårdsområde:** Hela Hammarsjön ingår i nedre Helgeåns fiskevårdsområde.

- **Av Artdatabanken rödlistade arter:** Ett 60 tal arter har klassats som akut hotad (CR), starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT).
- **Bevarandeplan för odlingslandskapet:** Hela området omfattas också av den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet (NBO), (Araslöv-Vinnö-Hammarsjön-Helgeåns nedre lopp-Norre fälad).
- **Kulturmiljövärden:** Hela området ingår som ett kulturmiljöstråk (Helge å) i länsstyrelsens kulturmiljöprogram. Inga fornlämningar är påträffade inom området.

Håslövs ängar och Hammarsjön har mycket höga zoologiska värden, främst kopplat till fågellivet och fiskfaunan. Området utgör en av södra Sveriges värdefullaste fågellokaler. Ett 60-tal rödlistade arter har påträffats i området under de senare 20 åren. För rödspov (CR) utgör Håslövs ängar det viktigaste häckningsområdet i Skåne och ett av Sveriges viktigaste häckningsområde. Andra rödlistade arter som häckar i området är sånglärka (NT), enkelbeckasin, storspov och tofsvipa. Brushane (VU) häckar inte längre med säkerhet i området. Särskilt på sensommaren födosöker stora mängder svalor och tornseglare (VU) över område. Ute i sjön flyger bl.a. svarttärna (VU) som häckar i och i anslutning till det närliggande naturreservatet Hercules, kentsk tärna (VU) och skrântärna (NT). Området är viktigt för bl.a. årta (VU) och stjärtand (VU) och i vassarna häckar rördrom (NT) och småfläckig sumphöna (VU). Området har en väldigt stor betydelse för rastande fågel under vår- och höststräcket. Här kan finnas 1000-tals tofsvipor, vadare, änder och gäss samt rovfåglar som havsörn (NT), pilgrimsfalk (NT) och blå kärrhök (NT).

Antalet dokumenterade fiskarter uppgår till 36 stycken. Varav mal (VU) utgör den mest karaktäristiska. Malen har återintroducerats och fortplantar sig numera i vattensystemet. Under senare år har Utter (Natura 2000 art) återkommit i sjösystemet.

Hammarsjöns på- och undervattensvegetation är unik och otroligt artrikt med åtminstone 45 dokumenterade arter växter. Här finns t.ex. minst 13 olika natearter. Däribland de rödlistade arterna styvnate (EN), sjönajas (EN), bandnate (VU), uddnate (NT).

Området är välbesökt av friluftslivet, på land främst under fågelsäsongen (vår till höst) och vattendelen året om. Hela området utgör ett mycket viktigt häcknings- och rastningsområde för fågel. I området finns också skyddsvärda fågelarter som är upptagna i EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden ska avsättas. De skyddsvärda fågelarterna är mycket känsliga för störningar vid boplatser. Fåglarna återvänder ogärna till boet så länge störningen finns kvar, vilket

ofta leder till misslyckad häckning, pga kallnade ägg och unga eller bopredation. Länsstyrelsen anser för att motverka störningen från friluftslivet att tillträdesförbudet ska gälla för delar av området året om. Jakt på predatorer på sjö- och våtmarksfåglar behöver ske för att öka chansen för skyddsvärda fågelarter.

Frågan gällande vattenskidåkning i Hammarsjön är redan reglerad genom av länsstyrelsen den 5 mars 2003 meddelat förbud här emot. Frågan om hastighetsbegränsning av motordrivna farkoster går att införa med föreskrifter med stöd av miljöbalken, men sjön bör ses som en helhet och i området finns flera olika naturreservat, varför en sådan fråga bör hanteras av länsstyrelsen genom ett eventuellt beslut enligt sjötrafikförordningen. Fisken mal är fridlyst varför föreskrift gällande den inte behöver fastställas.

Gällande drönare kan miljöbalken ännu så länge enbart reglera start och landning. Flygning med drönare skrämmar och stör fågellivet på ett mycket negativt sätt, därav behövs forskrift som åtminstone försvårar flygning i området.

Länsstyrelsens bedömning

En utvidgning av naturreservatet Håslövs ängar medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen myllrande våtmarker, levande sjöar och vattendrag, ett rikt odlingslandskap och ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelsen anser att det föreligger skäl att komplettera syfte och uppdatera föreskrifter enligt de behov som föreligger i dagsläget. Frågor som betes- och slätterperiod som fungerat väl under senare år är i behov av att fastställas. Jakt på sjö- och våtmarksfåglar inom Naturvårdsverkets fastighet behöver permanent upphöra. När detta beslut vinner laga kraft upphör föreskrifter meddelade av Länsstyrelsen i Kristianstads län genom beslut den 25 april 1967, Dnr IIIR11-24-65, om beslut att bilda naturreservatet Håslövs ängar, att gälla.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftsliv samt skydda och återställa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter bör naturreservatet Håslövs ängar utvidgas och få förtydligat syfte och nya föreskrifter.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har bemött inkomna yttranden och synpunkter (bilaga 5) och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 §

miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt fastställa en skötselplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4§ Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Ärendets handläggning

Naturreservatet Håslövs ängar bildades den 25 april 1967. Skötselplanen fastställdes den 20 november 2006.

Länsstyrelsen har upprättat förslag till utvidgning av och ändrade föreskrifter för naturreservatet Håslövs ängar.

Ärendet har remitterats och delgivits genom kungörelse. Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötanden finns i bilaga 5.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen avseende utvidgningen finns bilagt till detta beslut, se bilaga 4 och den kommer att gälla parallellt med skötselplanen som fastställdes den 20 november 2006.

Förvaltning

Länsstyrelsen Skåne är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 7.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling samt i ortstidning enligt 27§ förordningen om områdesskydd. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även deltagit, miljödirektör Annelie Johansson, naturvårdsdirektör Cecilia Backe, enhetschef enheten för samhällsplanering Kajsa Palo, länsassessor Caroline Tornhill och naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Ola Melin

Johan Johnmark

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
3. Karta med markerat beträdnadsförbud
4. Skötselplan avseende utvidgningsområdet
5. Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötanden
6. Sändlista
7. Hur man överklagar

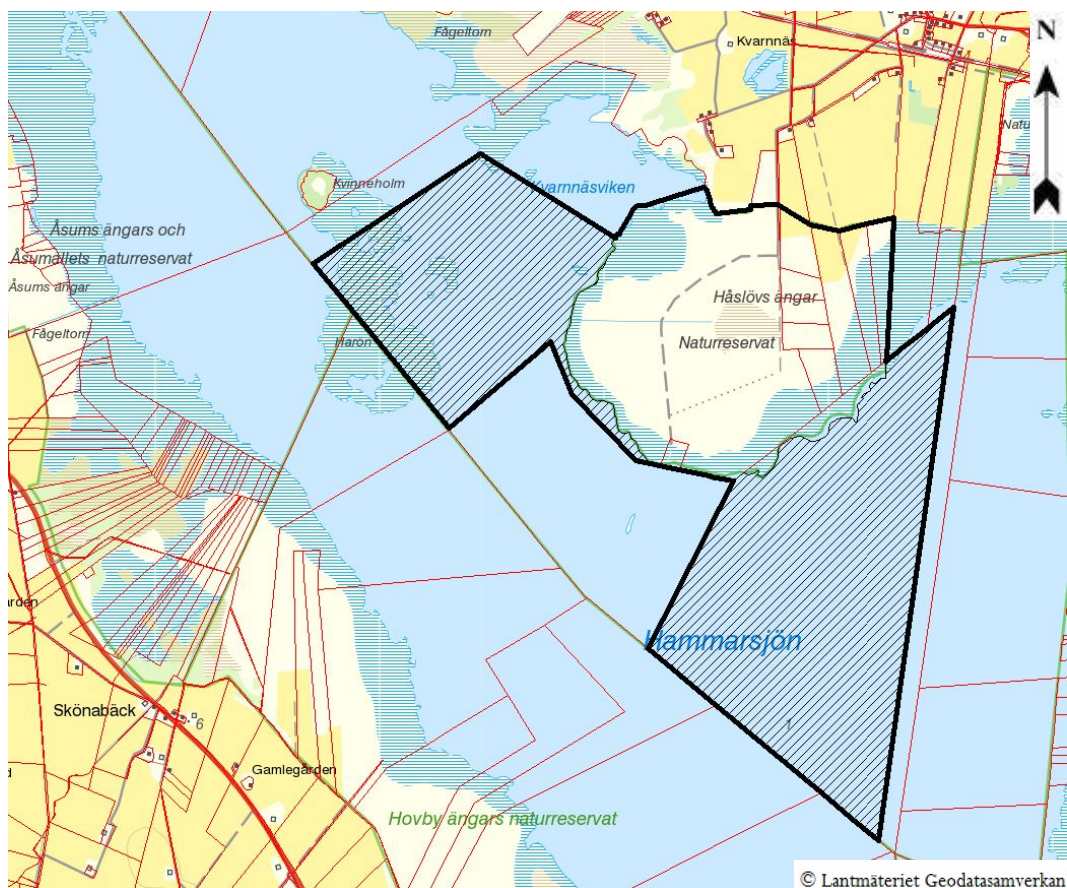
För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

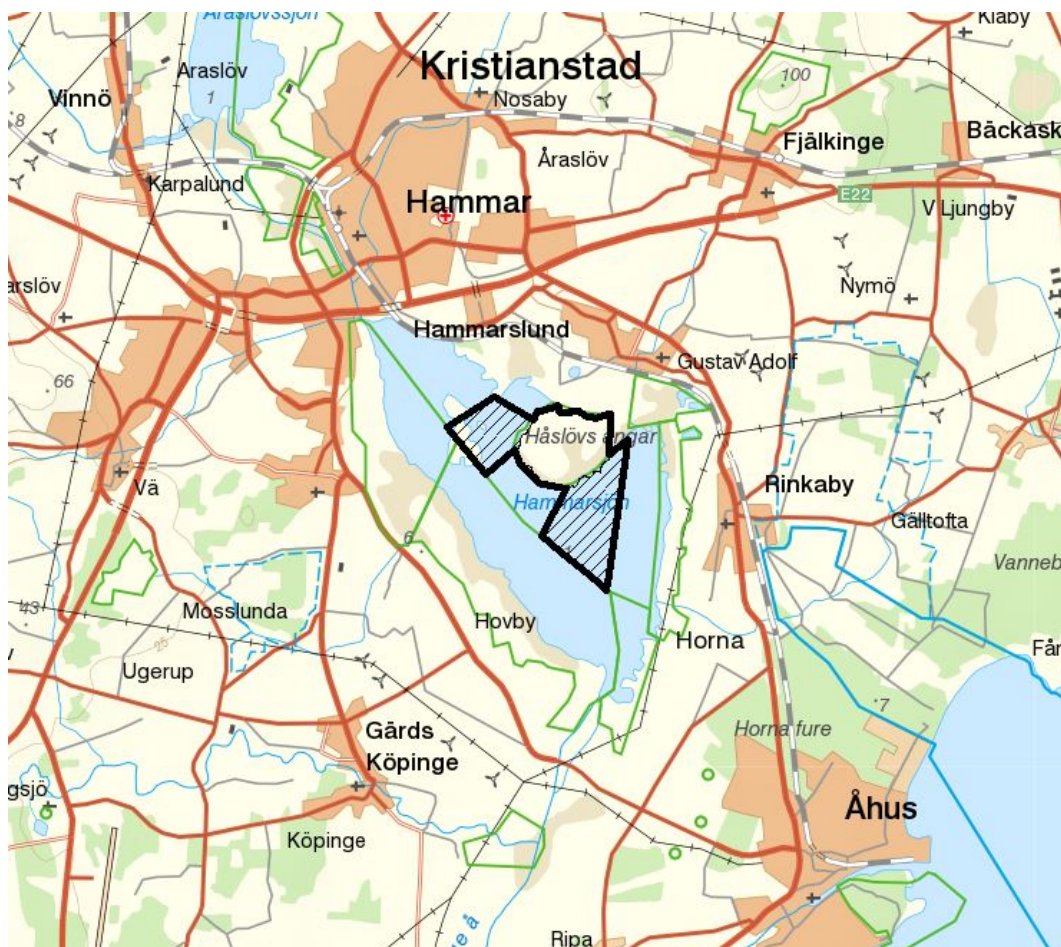
Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 1. Karta med naturreservatets avgränsning

Tillhör beslut den 4 juli 2019 om utvidgning av och ändrade föreskrifter för av naturreservatet Håslövs ängar i Kristianstads kommun.

Naturreservatet markerat med svart heldragen linje.
Svarstrasterat område utgör utvidgningen. Skala 1:20 000

Översiktskarta över naturreservatet. Skala 1:100 000

Kontaktperson

Miljöavdelningen

Johan Johnmark

010-22 41 411

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Tillhör beslut den 4 juli 2019 om utvidgning av och ändrade föreskrifter för naturreservatet Håslövs ängar i Kristianstads kommun.

Område O, B och S avser föreskrift B2

Område B avser föreskrift B3

Område S avser föreskrift B4

Vandringsled och anläggningar avser föreskrift B9

Hela området avser för föreskrift B1, B6, B7, B8 och B10

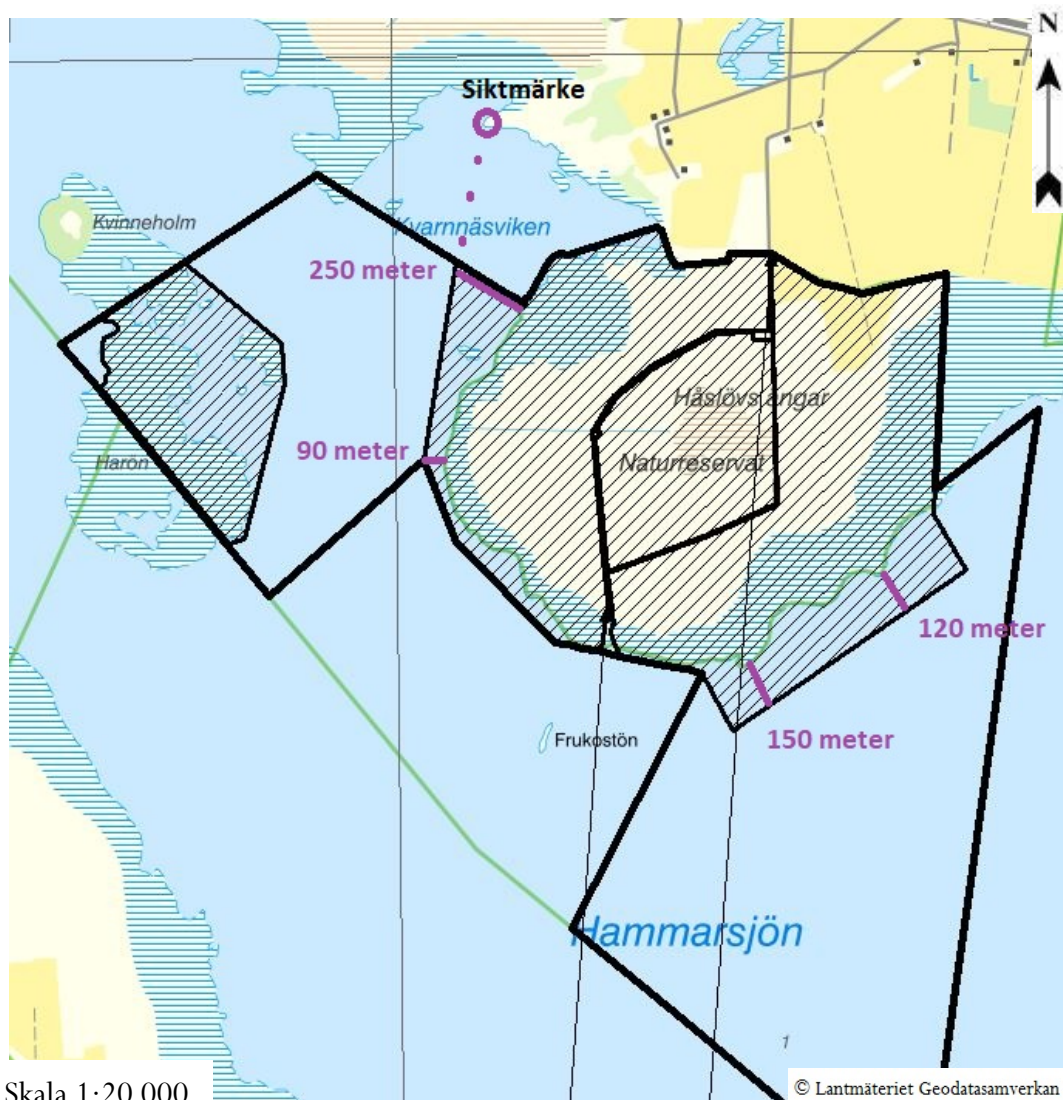
Område Å gäller undantag från föreskriften A4, A7, A8 och det södra området A11.

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 3. Karta över område där beträdnadsförbud råder året om.

Tillhör beslut 4 juli 2019 om utvidgning av och ändrade föreskrifter för naturreservatet Håslövsängar i Kristianstads kommun.

Inom svarstraserat område gäller föreskriften C1, förbud att färdas eller uppehålla sig.

Beträdnadsförbudet gäller ej väg, parkeringsytor, vandringsled, fågeltorn eller det inhägnade hamnområdet med kanal.

Bilaga 4. Kompletterande skötselplan för naturreservatet Håslövs ängar

Tillhör beslut den 4 juli 2019 om utvidgning av och ändrade föreskrifter för av naturreservatet Håslövs ängar i Kristianstads kommun.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	4
1.1 Syftet med naturreservatet	4
2. ALLMÄN BESKRIVNING OCH BEVARANDEVÄRDEN	4
2.1.1 Historiska- och nutida kartor.....	4
3. PLANERAD MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL	7
3.1 Bevarandemål	7
3.2 Generella åtgärder	7
3.3 Särskilda skötselåtgärder	7
3.3.1 Åtgärder för svarttärna och fisktärna	7
3.3.2 Åtgärder för större rovfåglar	7
3.4 Skötselområden	7
4 MÅL OCH ÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELOMRÅDENA.....	8
4.1 Skötselområde Sjö, cirka 311,1 hektar.....	8
4.1.1 Beskrivning.....	8
4.1.2 Bevarandemål	8
4.1.3 Skötselåtgärder	9
4.2 Skötselområde Sjöstrandsnår, cirka 24,5 hektar.....	9
4.2.1 Beskrivning.....	9
4.2.2 Bevarandemål	10
4.2.3 Skötselåtgärder	10
5 FRILUFTSLIV OCH TURISM	10
5.1 Allmän inledning	10
5.2 Utmärkning av naturreservatets- och beträdnadsförbudets gräns.....	10
5.3 Information	10
6 KONSEKVENSER AV KLIMATFÖRÄNDRINGEN	10
7 JAKT OCH FISKE.....	11
8 TILLSYN	11
9 DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	11
9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	11
9.2 Dokumentation av skötselåtgärder	11
9.3 Uppföljning av kostnader	11
10 REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN	11
11 KOSTNADER OCH FINANSIERING	12
11.1 Ekonomisk utredning	12
11.2 Finansiering av förvaltningen.....	12
12 PRIORITERING AV ÅTGÄRDER OCH KOSTNADSANSVAR	12
13 RÖDLISTADE ARTER ENLIGT ARTDATABANKEN 2015.....	13
14 KÄLLOR	16
14.1 Litteratur	16
14.2 Kartor	16

BILAGOR

A. Skötselområden (avseende utvidgningsområdet)

B. Natura 2000 området Hammarsjön

1. Inledning

Denna skötselplan omfattar enbart den utvidgade delen, som till största arealen utgörs av vatten. I övrigt hänvisas till skötselplan antagen den 20 november 2006, dnr 511-46239-05, 1290-206.

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel- vilken redovisas i detta dokument

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t ex en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl. a. naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

1.1 Syftet med naturreservatet

1. bevara biologisk mångfald,
2. vårda och bevara värdefulla naturmiljöer,
3. tillgodose områden för friluftslivet,
4. skydda och återställa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

Precisering av syftet:

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla välhävdade strandbetesmarker och slåtterängar med lång hävdkontinuitet, av betydelse för flera hävdberoende, hotade och hänsynskrävande djur- och växtarter, präglad av Helgeåns och Hammarsjöns vattenståndsfuktuationer. Bevara och utveckla bladvass- och videområden, sumpskogsmiljöer samt sjömiljöer med olika växt- och djurarter som är beroende av dessa naturtyper. Bevara och utveckla ett våtmarksområde av internationell betydelse avseende häcknings- och rastmiljö för våtmarksfåglar. Främja det rörliga friluftslivet, utan att det påverkar områdets natur- och kulturvärden negativt.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- Långsiktigt bevara och utveckla områdets naturlika hydrologi, vegetation och djurliv,
- Hålla en god betes- och slåtterhävd på strandängarna med nöt och utveckla en blå bård i kontakten med sjön,
- Bevara och utveckla möjligheterna för häckning eller rastning av sällsynta eller rödlistade fågelarter,
- Bevara och utveckla en rik och hävdgynnad flora,
- Bevara vass och videområden i vissa delar,
- Skydda de hydrologiska förhållandena med fluktuerande vattennivåer,
- Långsiktigt bibehålla gynnsam bevarandestatus för förekommande Natura 2000-naturtyper och arter samt arter upptagna på EU:s fågeldirektiv,
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art, knutna till strandängsmiljöer,
- Ta bort främmande och eller invasiva arter,
- Ge allmänheten möjlighet att uppleva områdets natur, dock i sådan omfattning att risk för skador på områdets biologiska värden inte uppstår.

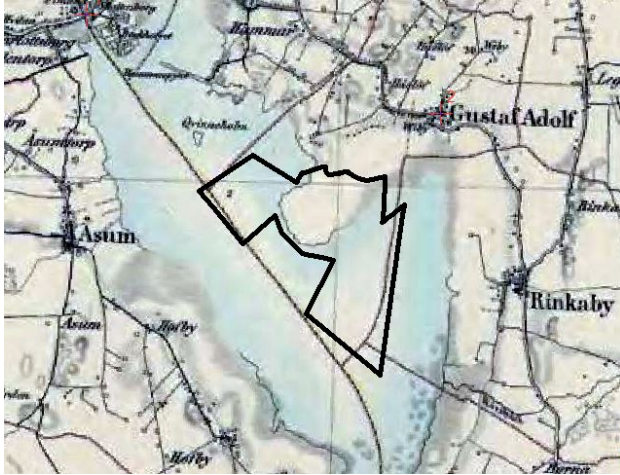
¹ Arter som förekommer i Rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter,

² Arter som är förtecknade enligt Artdatabanken som rödlistade i Sverige.

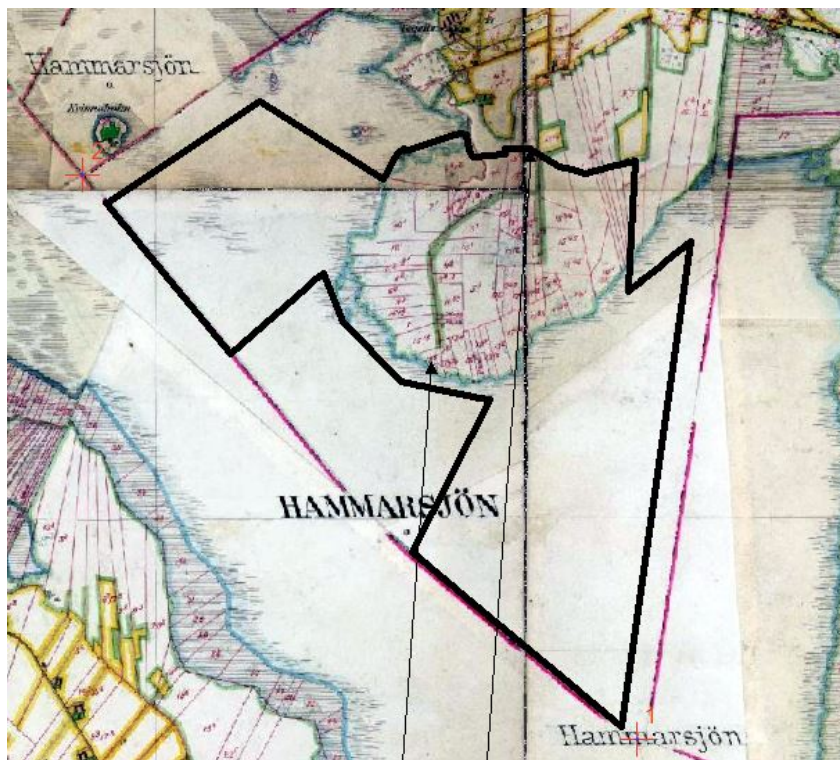
2.1 Allmän beskrivning och bevarandevärden

Allmän beskrivning, kulturhistoria, bevarandevärden och friluftsliv återfinns i själva beslutet om bildande av naturreservatet samt i bevarandeplan för Natura 2000-området Hammarsjön.

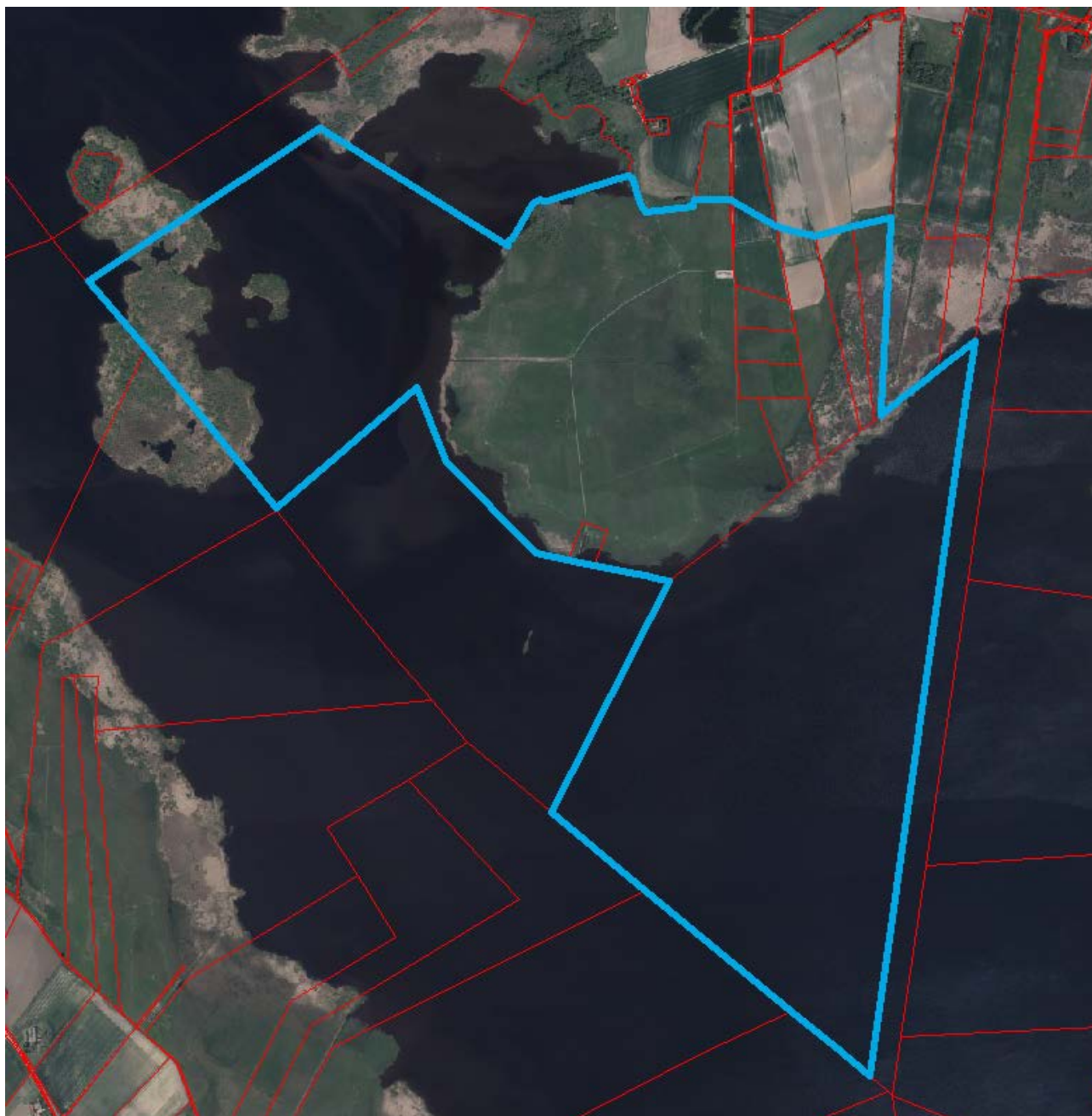
2.1.1 Historiska och nutida kartor

Generalstabskartan från år 1865.

Häradsekonomska kartan från år 1926-34

Ortofoto från år 2016 med inlagda fastighetsgränser

3 Planerad markanvändning och skötsel

3.1 Bevarandemål

Bevarandemålen är långsiktiga och det som gäller när området har gynnsam bevarandestatus. Det är viktigt att påpeka att de måste revideras allt eftersom ny kunskap kommer fram.

Bevarandemålen är angivna för respektive skötselområde nedan:

Ett övergripande bevarandemål för typiska arter i området är:

- *Natura 2000-arterna* Lax (i sötvatten) *Salmo salar* (1106), sjönajas *Najas flexilis* (1833) och utter *Lutra lutra* (1355) ska finnas i livskraftiga bestånd inom Natura 2000-området.
- Artrikedomen och arttätheten i områdets befintliga habitat ska bevaras och utvecklas.
- Förekomsten av rödlistade växt-, svamp- och djurarter, som är knutna till området, ska bevaras och utvecklas, så att de kan förnygra sig i långsiktigt livskraftiga populationer.

3.2 Generella åtgärder

- Generellt sett inga aktiva skötselåtgärder.

3.3 Särskilda åtgärder

3.3.1 Åtgärder för svattärna och fisktärna

Boplattformar för svarttärna, fisktärna och skrattnås bör anläggas i lugna vindstilla vikar. Dessa förhållanden råder framförallt på östra sidan om Håslöv i Herculesviken. Ett 10-tal plattformar bör placeras i varandras närhet, men en bit från högre växtlighet.

3.3.2 Åtgärder för större rovfåglar

En boplattform bör anläggas på Harön och en i viken norr om Håslövs ängar.

3.4 Skötselområden

Naturreseptatet består av 2 stycken skötselområden.

4 Mål och åtgärder för skötselområdena

4.1 Skötselområde Sjö, cirka 311,1 hektar

4.1.1 Beskrivning

Hammarsjöns öppna vattenområde inklusive sävruggar. Naturtypen enligt Natura 2000 utgörs av naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation. Här växer bl.a. sjöbnajas (EN), styvnate (EN), spetsnate (VU), uddnate (NT) och pilblad (NT). Naturreservatet utgör enbart en mindre del av Hammarsjön. Området utgör ett viktigt rastområde för änder och gäss. Området är dessutom mycket viktigt som födosöksområde för fiskgjuse, olika arter tärnor som svart- (VU), små- (VU), kentsk- (VU), skrån- (NT) och fisktärna. I sjön växer bl.a. natura 2000 arten sjönajas som år 2018 bedömdes ha gott bevarandevärde samt utter (NT) som bedöms ha god bevarandestatus.

Del av utvidgningsområdet, med Harön i horisonten. Fotograferat år 2019 från fågeltornet.

4.1.2 Bevarandemål

Areal

Arealen av naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation (3150) ska vara minst 311 hektar inom naturreservatet

Strukturer och funktioner m.m. – limniska miljöer

Hammarsjöns vattenkvalitet ska inte försämrats så att nuvarande klarvattenstadium med undervattensväxter förbyts i ett grumligare stadium med dominans av växtplankton och där undervattensväxter tenderar försvinna. Hammarsjöns minerogena bottenar ska inte överlagras med organiskt material. Den hydrologiska regimen ska vara naturlig. Det ska finnas en naturliknande vattenståndsvariation som skapar en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald. Strandzonen ska präglas av en återkommande störning (t.ex. vågerosion, ishyvling, bete) i strandzonen med periodvis blottlagda stränder och en årlig kortskottsvegetation. Det ska finnas effektiva passager för djur, växter, sediment och organiskt material till anslutande svämplan. Vattnet ska ha ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen. Vattenkvaliteten ska vara god. Försurning ska inte förekomma. Syrgashalten ska vara god. Halten av näringsämnen ska vara naturligt hög (eutrof). Sjön ska ha en naturlig strandzon och närområde. Det ska finnas öppna stränder (orsakade av ishyvling, vattenståndsvariationer eller bete). Utbredningen av över- och påvattensvegetation ska inte resultera i att hela sjöytan täcks utan att öppna vattenytor även fortsättningsvis kommer att förekomma på ett mosaikartat sätt i sjön. Främmande arter eller fiskstammar ska ej inverka negativt på

artsammansättningen eller variation av arter genom ändrade konkurrensförhållanden, genetik och/eller smittspridning.

Typiska arter

Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer inom Natura 2000-området.

Natura 2000-arter

Lax (i sötvatten) *Salmo salar* (1106), sjönajas *Najas flexilis* (1833) och utter *Lutra lutra* (1355) ska finnas i livskraftiga bestånd inom Natura 2000-området.

4.1.3 Skötselåtgärder

Hammarsjöns vattenkemi och de förekommande arterna är helt avgörande för sjöns utveckling. Skötselåtgärderna sker enbart inom naturreservatet. De skötselinsatser som krävs för att uppnå bevarandemålen får vidtas. Exempel på sådana skötselinsatser kan vara grävning, klippning, bekämpning av främmande- eller expanderande arter som bladvass och salix, uppgrävda massor bör transporteras bort från naturreservatet. Utsättning och underhåll av boplattformar lämpade för svarttärna, fisktärna, fiskgjuse och andra rovfåglar.

4.2 Skötselområde Sjöstrandsnår, cirka 24,5 hektar

4.3.1 Beskrivning

En mosaik av ogenomträngliga snår av framförallt olika arter av salix med inslag av klibbal och jolster och vass- och starrbevuxna områden. Harön betades med nötkreatur fram till 1960-talet. Efter upphört bete är hela området stadd i igenväxning först med vassrotfiltsbädd där sedan buskar och träd rotar sig. Området präglas av de naturliga och återkommande översvämningarna som regelbundet sätter området under vatten. Sannolikt är det inte realistiskt att skapa ett betat strandängsområde på Harön igen pga kraven på djurtillsyn och djurens möjlighet att ha reträttvägar till torrare marker, Kvinneholme. Tillsvdare är därför bevarandemålet som nedan och skötselinriktningen fri utveckling.

Området har tidigare varit ett viktigt häckningsområde för en mängd vassfåglar, däribland rör-, och sävsångare och sävsparv. Dessa fågelarter försvinner nu som häckfåglar allt eftersom träden breder ut sig.

Ogenomträngliga snår av salix

4.3.2 Bevarandemål

Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska föryngra sig. Hydrologin ska vara naturlig med naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Vattenståndet ska variera naturligt och översvämningar sker regelbundet och/eller säsongvis. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår (eller andra avvattande anläggningar) som medför negativ påverkan. Träd-/buskslagsfördelningen ska vara naturlig.

Detta kan sammanfattas till:

- Ogenomträngliga snår av framförallt olika arter av salix och klibbal med inslag av bladvass och starrområden.
- En fortsatt naturlig översvämningsregim av Helgeån.

4.3.3 Skötselåtgärder

Generellt sett inga skötselåtgärder. Om främmande och eller invasiva buskar och träd skulle etablera sig i området får dessa röjas bort. Om salixen skulle utkonkurreras allt för hårt av framförallt klibbal får röjningar i anslutning till befintliga salixbestånd och i syfte att värna salixbestånden ske.

5 Friluftsliv och turism

5.1 Allmän inledning

Området nyttjas för fiske, båtliv, kajak och kanotning.

5.2 Utmärkning av naturreservatets- och beträdnadsförbudets gräns

Gränsutmärkning enligt Naturvårdsverkets anvisningar synes inte vara behövligt i detta fall.

Beträdnadsförbudet behöver markeras med skyltar enligt Bilaga A, dels på Harön, vid bryggan på Håslöv och på den lilla ön i Kvarnäsaviken (ön ligger förvisso inom beträdnadsförbudet, men eventuellt dit paddlande får då vetskap om beträdnadsförbudets existens.

5.3 Information

Informationstavla om naturreservatet finns vid parkeringsplatsen på Håslöv. Tavlor som upplyser om beträdnadsförbudet bör sättas upp enligt Bilaga A Skötselområden.

6 Konsekvenser av klimatförändringarna

Den prognostiserade ökade nederbörds mängden (15 %) framförallt vintertid, kommer öka vattenmängden i sjön med ökad järnutfällning och humuspartikel transport som följd. De befarade torrare somrarna kan vid långvarig torka medföra att procentuellhalten salt ökar än mer i sjön då sjöns yta är helt styrd av havsnivån sommartid. Vid påföljande kraftig östlig vind kan en kraftig brackvatteninträngning till Hammarsjön ske, vilket kan vara negativt för många sötvattenlevande arter.

Ett varmare klimat kommer att gynna spridning av invasiva arter till naturreservatet som slår ut den inhemska floran, faunan och fungan.

7 Jakt och fiske

Föreskrift finns mot förbud att stödutfodra jaktbart vilt. Bakgrunden till denna föreskrift är att motverka utläggning av foder för att kunna hålla onormalt höga viltstammar som även kan påverka angränsade marker och ökad näringstillförsel vid foderutläggning samt att utfodring kan locka till sig vildsvin som kan orsaka stor skada för markhäckande fågel. Begränsning av jakt på sjö-vadarfåglar gäller endast naturvårdsverkets markinnehav. Fiske är inte begränsat mer än att uppehålla sig i beträdnadsförbudsområdet under tiden 15 mars till den 15 juli.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för området.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder avseende utvidgningen

Vart 10:e år:

Översyn av gränsmarkeringen.

Följa upp bevarandemålen.

9.2 Dokumentation av skötselåtgärder

Uppsättning och underhåll av gränsmarkering och skyltar.

Dokumentation ska ske av skötselåtgärder inom respektive skötselområde.

Iordningsställd och underhåll av anläggningar.

9.3 Uppföljning av kostnader

Förvaltaren ansvarar för detta.

10 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer för hävden. De åtgärder som anges i planen inom ramen för givna riktlinjer skall ses över om uppföljningen av kvalitetsmålen visar att en översyn är nödvändig eller i övrigt när det är påkallat.

11 Kostnader och finansiering

11.1 Ekonomisk utredning

Förvaltaren gör en ekonomisk utredning avseende kostnader och intäkter för förvaltningen.

11.2 Finansiering av förvaltningen

Länsstyrelsen ansvarar för (ev. bekostar):

- upprättande och revidering av skötselplan,
- uppsättning och underhåll av skyltar som upplyser om beträdnadsförbudet.
- genomförande av skötselområdenas mål,
- anlägga och underhålla boplattformar,
- uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder,
- tillsyn av naturreservatet.

Förvaltaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av ovanstående punkter till annan part.

12 Prioritering av åtgärder och kostnadsansvar avseende utvidgningen

	Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Anläggningar	uppsättning och underhåll av skyltar som upplyser om beträdnadsförbudet	Efter laga kraft	Sjö	Förvaltaren	1	
	uppsättning och underhåll av holkar och utsättning och underhåll av boplattformar lämpade för svarttärna, fisktärna och fiskgjuse samt andra rovfåglar	Plattformar efter islossningen och rovfågelsbon lämpligast vintertid	Sjö (lugna vindskyddade vikar) och Sjöstrandskog	Förvaltaren	2	

13 Rödlistade arter enligt Artdatabanken 2015

RE Nationellt utdöd	CR Akut hotad	EN Starkt hotad	VU Sårbar	NT Nära hotad	LC Livskraftig

Art

Kategori

Fåglar:

Vit stork	<i>Ciconia ciconia</i>	CR
Rödspov	<i>Limosa limosa</i>	CR
Kärnsnäppa, underarten <i>schinzii</i>	<i>Calidris alpina schinzii</i>	CR
Svarthalsad dopping	<i>Podiceps nigricollis</i>	EN
Pungmes	<i>Remiz pendulinus</i>	EN
Ängshök	<i>Circus pygargus</i>	EN
Brun glada	<i>Milvus migrans</i>	EN
Svarthakad buskskvätta	<i>Saxicola rubicola</i>	EN
Fältpiplärka	<i>Anthus campestris</i>	EN
Kornsparv	<i>Emberiza calandra</i>	EN
Brushane	<i>Calidris pugnax</i>	VU
Roskarl	<i>Arenaria interpres</i>	VU
Årta	<i>Anas querquedula</i>	VU
Stjärtand	<i>Anas acuta</i>	VU
Brunand	<i>Aythya ferina</i>	VU
Bergand	<i>Aythya marila</i>	VU
Ejder	<i>Somateria mollissima</i>	VU
Småfläckig sumphöna	<i>Porzana porzana</i>	VU
Myrspov	<i>Limosa lapponica</i>	VU
Gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	VU
Kentsk tärna	<i>Thalasseus sandvicensis</i>	VU
Småtärna	<i>Sternula albifrons</i>	VU
Svarttärna	<i>Chlidonias niger</i>	VU
Tornseglare	<i>Apus apus</i>	VU
Kungsfiskare	<i>Alcedo atthis</i>	VU
Hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	VU
Höksångare	<i>Sylvia nisoria</i>	VU
Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	VU
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU
Rödstrupig piplärka	<i>Anthus cervinus</i>	VU
Rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>	VU
Vinterhämpling	<i>Linaria flavirostris</i>	VU
Gulhämpling	<i>Serinus serinus</i>	VU
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	VU
Ortolansparv	<i>Emberiza hortulana</i>	VU

Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	VU
Lappsparv	<i>Calcarius lapponicus</i>	VU
Ängspiplärka	<i>Anthus pratensis</i>	NT
Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT
Flodsångare	<i>Locustella fluviatilis</i>	NT
Vassångare	<i>Locustella luscinioides</i>	NT
Trastsångare	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	NT
Sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	NT
Backsvala	<i>Riparia riparia</i>	NT
Pilgrimsfalk	<i>Falco peregrinus</i>	NT
Skäggmes	<i>Panurus biarmicus</i>	NT
Silltrut	<i>Larus fuscus</i>	NT
Skräntärna	<i>Hydroprogne caspia</i>	NT
Kustlabb	<i>Stercorarius parasiticus</i>	NT
Dubbelbeckasin	<i>Gallinago media</i>	NT
Storspov	<i>Numenius arquata</i>	NT
Havsörn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	NT
Fjällvråk	<i>Buteo lagopus</i>	NT
Blå kärrhök	<i>Circus cyaneus</i>	NT
Kungsörn	<i>Aquila chrysaetos</i>	NT
Bivråk	<i>Pernis apivorus</i>	NT
Rördrom	<i>Botaurus stellaris</i>	NT
Smålom	<i>Gavia stellata</i>	NT
Rapphöna	<i>Perdix perdix</i>	NT
Vaktel	<i>Coturnix coturnix</i>	NT
Svärta	<i>Melanitta fusca</i>	NT
Sädgås	<i>Anser fabalis</i>	NT
Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT
Nötkråka	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	NT

Fiskar:

Mal	<i>Silurus glanis</i>	VU
Havsnejonöga	<i>Petromyzon marinus</i>	NT

Växter:

Sjönajas	<i>Najas flexilis</i>	EN
Gullstånds	<i>Jacobaea paludosa</i>	EN
Spetsnate	<i>Potamogeton acutifolius</i>	EN
Styvnate	<i>Potamogeton rutilus</i>	EN
Bandnate	<i>Potamogeton compressus</i>	VU
Vildris	<i>Leersia oryzoides</i>	VU
Ävjebrodd	<i>Limosella aquatica</i>	NT

Sotigelknopp × glansigelknopp	<i>Sparganium erectum</i> × <i>neglectum</i>	NT
Uddnate	<i>Potamogeton friesii</i>	NT
Pilblad	<i>Sagittaria sagittifolia</i>	NT

Insekter:

	<i>Manda mandibularis</i>	NT

Däggdjur:

Utter	<i>Lutra lutra</i>	NT

Några övriga arter av intresse som observerats i området:

Stäpphök
 Dvärgbeckasin
 Vitvingad tärna
 Biätare
 Aftonfalk
 Stenfalk
 Lärkfalk
 Vattenpiplärka
 Skärpiplärka
 Vattenrall

Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:

Kod	Art	förekomstform
A082	Blå kärrhök <i>Circus cyaneus</i>	Födosökande vintertid
A081	Brun kärrhök <i>Circus aeruginosus</i>	Häckande
A151	Brushane <i>Philomachus pugnax</i>	Häckande
A094	Fiskgjuse <i>Pandion haliaetus</i>	Häckande
A193	Fisktärna <i>Sterna hirundo</i>	Häckande
A166	Grönbenä <i>Tringa glareola</i>	Häckande
A222	Jorduggla <i>Asio flammeus</i>	Födosökande
A191	Kentsk tärna <i>Sterna sandvicensis</i>	Födosökande
A229	Kungsfiskare <i>Alcedo atthis</i>	Födosökande
A157	Myrspov <i>Limosa lapponica</i>	Födosökande under rastning
A379	Ortolansparv <i>Emberiza hortulana</i>	Födosökande under rastning (några få fynd)
A103	Pilgrimsfalk <i>Falco peregrinus</i>	Födosökande
A074	Röd glada <i>Milvus milvus</i>	Födosökande
A021	Rördrom <i>Botaurus stellaris</i>	Häckande
A194	Silvertärna <i>Sterna paradisaea</i>	Födosökande
A190	Skräntärna <i>Sterna caspia</i>	Födosökande
A119	Småfläckig sumphöna <i>Porzana porzana</i>	Födosökande

A195 Småtärna <i>Sterna albifrons</i>	Födosökande
A098 Stenfalk <i>Falco columbarius</i>	Födosökande under rastning
A197 Svarttärna <i>Chlidonias niger</i>	Födosökande
A466 Sydlig kärrsnäppa <i>Calidris alpine schinzii</i>	Födosökande utgången som häckande 2008
A038 Sångsvan <i>Cygnus Cygnus</i>	Födosökande vintertid
A031 Vit stork <i>Ciconia ciconia</i>	Födosökande
A045 Vitkindad gås <i>Branta leucopsis</i>	Födosökande
A084 Ängshök <i>Circus pygargus</i>	Födosökande

Vissa sekretessbelagda arter har utelämnats

14 Källor

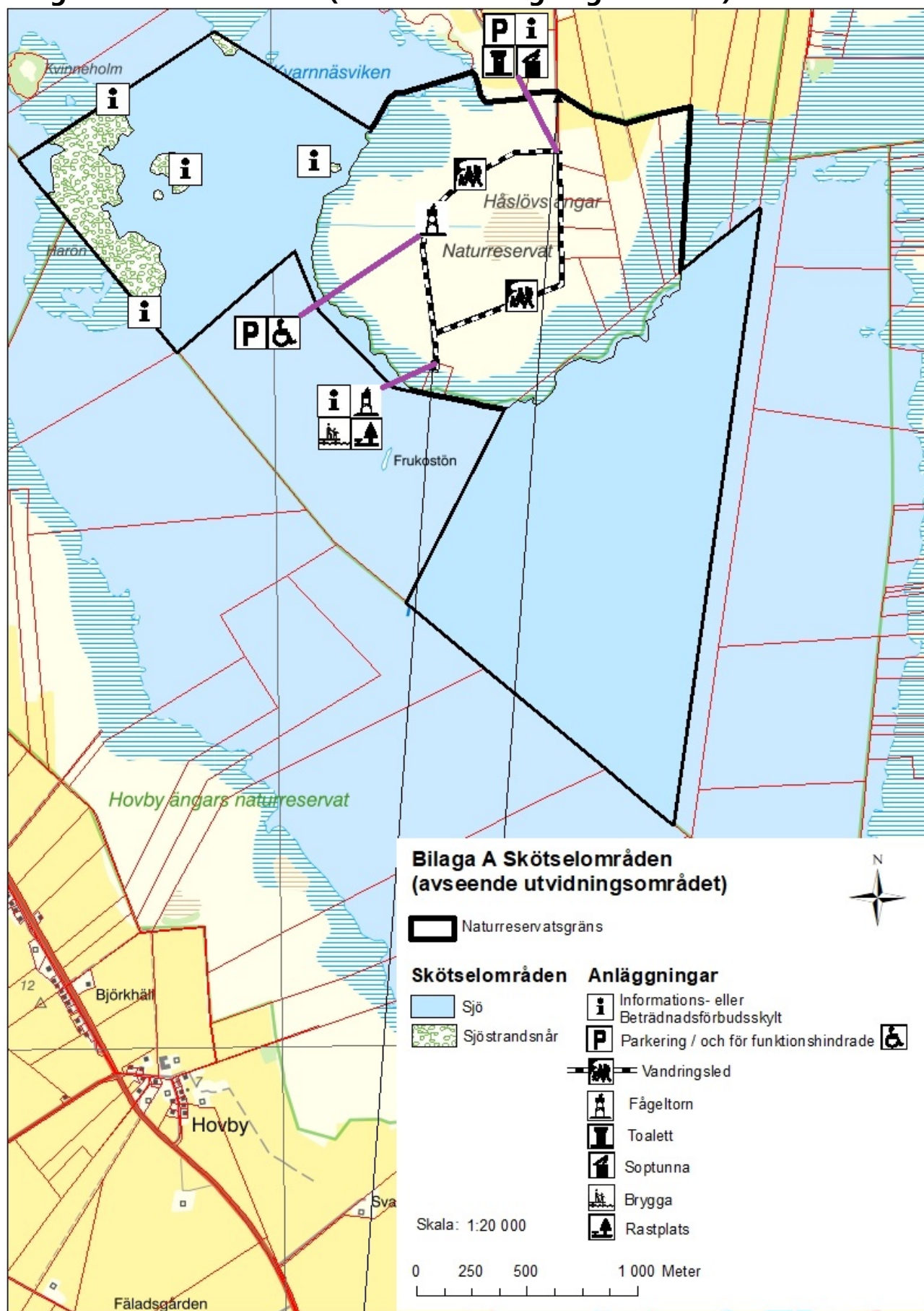
14.1 Litteratur

- Artportalen www.artportalen.se
- Artdatabankens artfaktablad <http://www.artdata.slu.se>
- Minnesanteckningar från möte den 5 mars 2018 med Samrådsgruppen för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike
- Kulturmiljöprogram för Skåne, www.lansstyrelsen.se/skane/kulturmiljoprogram
- Bildande av naturreservatet Rinkaby och Horna ängar i Kristianstads kommun 2002-11-18
- Bildande av naturreservatet Hovby ängar i Kristianstads kommun 2007-10-24
- Bildande av naturreservatet Horna ängar i Kristianstads kommun 2011-06-22
- Bildande av naturreservatet Åsums ängar och Åsumallet i Kristianstads kommun 2011-11-25
- Biosfärområde Kristianstads Vattenrike (2011:2) Provfisk i Hammarsjön & Araslövssjön 2010
- Länsstyrelsen i Skåne län (2018) Bevarandeplan för Natura 2000-området, SPA, för Håslöv.
- Länsstyrelsen i Skåne län (2018) Bevarandeplan för Natura 2000-området, Hammarsjön.
- Skötselplan för Håslövs ängar 2006-11-20
- Bildande av naturreservatet Håslövs ängar 1967-04-25

14.2 Kartor

- Generalstabskartan, Kristianstad J243-6-1, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Häradsekonomiska kartan, 1926-34, Kristianstad J112-3-62, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Häradsekonomiska kartan, 1926-34, Fjälkinge J112-3-63, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Häradsekonomiska kartan, 1926-34, Åhus J112-3-69, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Flygbild från 1947, Lunds universitet
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet. © Lantmäteriet Geodatasamverkan

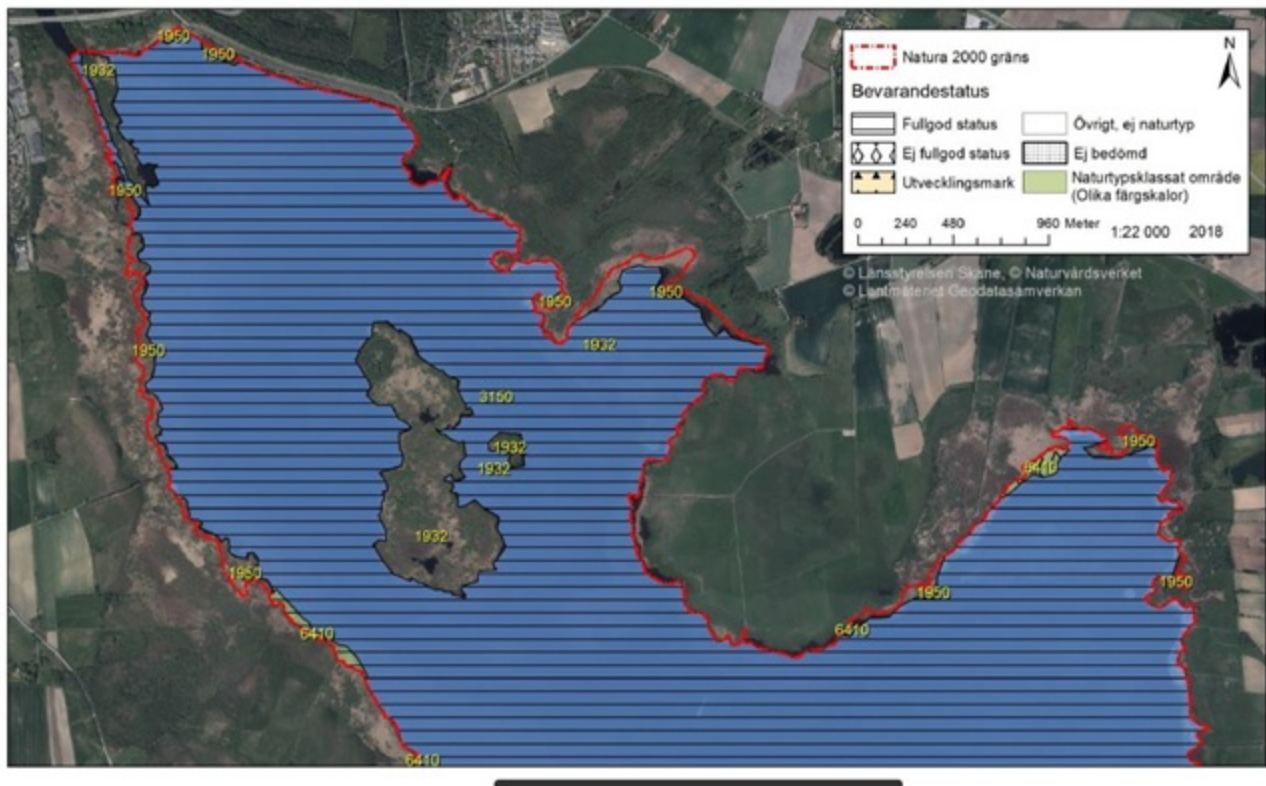
Bilaga A Skötselområden (avseende utvidgningsområdet)

Bilaga B Natura 2000 området Hammarsjön

Bilaga 1. Natura 2000-området Hammarsjön, SE0420309 med naturtyper

Natura 2000-naturtyper

3150 – Naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation

6401 – Fuktängar med blåttåtel och starr

Icke naturtyper

1932 -Övrig ö under 0,25 ha – Öppen mark inklusive sankmark

1950 -Icke natura – stränder – obestämd strand

Detta är en kompletterande skötselplan till naturreservatet Håslövs ängar i Kristianstads kommun avseende utvidgningsområdet som främst består av vatten och delar av Harön och några mindre öar.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med reservatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller också information om friluftsliv, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötande

Kristianstads kommun:

I förslaget anges att naturreservatet omfattar oregistrerad samfällad mark tillhörande S:16. Det bör omformuleras eftersom det inte finns en samfällighet med beteckningen Håslöv S:16. En lämpligare beskrivning är "outredd samfällad mark". Kristianstads kommun vill utveckla det båtburna friluftslivet i kommunen och därvid ligger Håslövs hamn strategiskt mitt i Hammarsjön. För oerfarna människor är Hammarsjön inte helt enkel att ta sig över. För att öka säkerheten och underlätta för dem som hamnar i nöd eller råkar ut för dåligt väder kan det vara aktuellt att rusta upp hamnen. Kommunen önskar därför att föreskrifterna öppnar för den möjligheten. Under A1 anges förbud att muddra och anlägga brygga, även om underhåll och nyttjande av bryggor och infartsränna inom Håslöv 1:16 står som ett undantag. För att hamnen ska kunna ta emot nödställda vill kommunen att det i föreskrifterna medges att hamnen rustas upp och utökas något med en brygga med plats för ett par båtar. Under C1 på sidan 8 i förslaget anges ett generellt undantag från Länsstyrelsens personal vid tjänsteutövning. Kommunen driver många projekt kopplade till ekologi och naturvärden inom Biosfär- och Ramsarområdet och det kan finnas behov att genomföra inventeringar och undersökningar inom området med beträdnadsförbud. Av den anledningen bör det stå att undantaget gäller både Länsstyrelsens och kommunal personal vid tjänsteutövning. I bevarandemålen anges att Hammarsjöns hydrologiska regim ska vara naturlig och att vattenståndsvariationen ska vara naturliknande. Naturlig och naturliknande är inte samma sak och kan därför inte kombineras på det sättet. Eftersom vattennivån i sjön är reglerad i och med Nedre Helgeåns regleringsföretag av år 1936 kan ett naturligt förhållande definitionsmässigt inte uppnås.

Kristianstads kommun, som en stor delägare i regleringsföretaget, accepterar

inte skrivelser i reservatsföreskrifterna som antyder eller ger sken av att regleringsföretaget i någon mån inskränks. Förutom Kristianstads invallningar utgör åns reglering en viktig komponent i stadens skydd mot högvatten. Regleringsföretagets båtnadsområde¹ utgör cirka 3900 hektar, varav en inte obetydlig andel är bebyggd mark. En inskränkning i regleringsföretaget, även om den i sig beskrivs som liten, innebär således ett väldigt stort ingrepp sett till all mark som regleringsföretaget förbättrar. Alla landytor inom naturreservatet ingår dessutom i båtnadsområdet¹. Regleringsföretaget hjälper alltså tack vare sin existens till att bibehålla de naturvärden på platsen som reservatet avser att värna. Eftersom regleringsföretaget därigenom uppenbarligen har möjlighet att påverka miljön inom naturreservatet är det av särskild vikt att poängtera just detta. Annars ser kommunen en risk att det vid framtida skötselåtgärder längs ån, även om de utförs mycket långt bort från själva naturreservatet, kan uppstå en konflikt mellan regleringsföretaget och Länsstyrelsen.

Kristianstads kommun anser att det bör framgå av handlingarna att naturreservatet inte på något sätt påverkar regleringsföretagets funktion eller existens. Skrivelsen om regleringsföretaget på sidan 7 är otillfredsställande på så vis att det villkorar på vilket sätt regleringsföretaget får skötas. Frågan om i vilken mån regleringsföretaget ska samråda med olika myndigheter är reglerad i lag. Det finns därför ingen anledning att reglera frågan i separata naturreservatsföreskrifter.

Enligt kommunen har Länsstyrelsen inte heller rätt att besluta om den sortens inskränkningar eftersom det i praktiken innebär en omprövning, vilket enligt lag ska handläggas av mark- och miljödomstolen. Skrivelsen på sidan 7 om fåglars häckningstid är formulerad som ett önskemål. Eftersom det inte är bindande ska det inte stå med bland föreskrifterna. Vidare bör kartan som visar naturreservatets utbredning ges en högre precision och förklaring om exakt hur de ritade gränserna ska tydas. T.ex. att den exakta gränsen utgörs av det ritade streckets insida. Såsom kartan är ritad har den en felmarginal på ca 20 meter. Kartan är visserligen till synes i stor utsträckning ritad utefter befintliga fastighetsgränser. Men det räcker inte att hänvisa till fastighetsgränserna eftersom de är tagna från den digitala registerkartan (DRK), och gränserna i DRK är inte juridiskt bindande. Det går inte med säkerhet att i framtiden hänvisa till gränserna såsom de förefaller enligt DRK, eftersom det förekommer att en lantmäterimyndighet justerar felaktiga eller oklara gränser i DRK utan föregående förrättning eller dylik åtgärd som framgår av kartan. Av den uppenbara faran för tolkningsproblem, särskilt i naturreservatets nordöstra delar på land, måste kartan i Länsstyrelsens beslut hålla så hög kvalité att den kan stå för sig själv.

Länsstyrelsen: Enligt Lantmäteriets registerkarta är benämningen Håslöv S:16. Länsstyrelsen har inför remiss av detta ärende träffat företrädarna från

Biosfärkontoret som arbetar med detta tillgänglighetsuppdrag för en avstämning. Länsstyrelsen är medveten om att kommunen och biosfärkontoret har flera projekt i området. Likväl vill länsstyrelsen ha vetskap av vem och vad som sker i området, med anledning därav finner inte länsstyrelsen att det finns skäl att generellt låta kommunal personal vid tjänsteutövning vara undantagen. Länsstyrelsen har i syftet ändrat benämningen naturlig till det mer rättvisande naturlika. Länsstyrelsen har lagt till undantag från A1 gällande utbyggnad av brygga för 2-3 båtar. Detta undantag undantar inte skyldighet att från länsstyrelsen inhämta strandskyddsdispens eller tillstånd enligt Natura 2000. Länsstyrelsen kommer inte att medverka till att bekosta åtgärder som muddring, hamnarbeten eller brygg underhåll/utbyggnad utan detta får finansieras av annan part. Länsstyrelsen ändrar det generella undantaget från föreskrifter till att omfatta ”drift av Nedre Helgeåns regleringsföretag av år 1936 enligt meddelad dom”. Gällande gräns för naturreservatet ligger den i mitten av svart heldragen linje. Länsstyrelsen är hänvisad till att använda de fastighetskartor Lantmäteriet tillhandahåller gränser kan därför inte bli mer exakta än de som finns på dessa kartor. Eftersom utvidgningen i princip endast avser vatten med de svårigheter och kostnader att göra en exakt fastighetsbestämning i denna miljö kommer de eventuella brister som finns i fastighetskartan att bestå.

SGU: Avstår från att yttra sig i ärendet.

E.ON Energidistribution AB: då E.ON inte har några anläggningar inom föreslaget naturreservat så har vi inget att erinra.

Nedre Helgeåns regleringsföretag av år 1936: stödjer kommunens synpunkter i förhållande till regleringsföretaget.

Lunds botaniska förening: Lunds Botaniska Förening har tagit del av det förslag som utarbetats av Länsstyrelsen. Den föreslagna utvidgningen har mycket höga naturvärden vilka väl presenteras i underlaget. Inom det befintliga naturreservatet bör också nämnas rika förekomster av strandviol, *Viola stagnina* (Nära hotad). Det har även noterats förekomster av korsslamkrypa, *Elatine hydropiper*, vilket är en i landskapet ovanlig art. Under senaste Skånes Flora inventeringen gjordes flera fynd av ovanliga/ mindre vanliga Taraxacum-arter på Håslövs ängar med Skånes hittills enda fynd av *Taraxacum rigens*, determinerad av maskrosexperten Hans Öllgaard. Det som gör området unikt är emellertid den rika förekomsten av undervattensväxter med 13 olika natearter samt sjönajas. Sammantaget är Lunds Botaniska Förening positiv till föreliggande förslag till utvidgning av naturreservatet Håslövs ängar.

PS Till listan på övriga arter av intresse som redovisas i befintligt underlag kan också nämnas jaktfalk och större becksinsnäppa. DS

Länsstyrelsen: Eftersom utvidgningen inte avser någon del av Håslövs ängar och det är osäkert om nämnda arter finns på Harön väljer länsstyrelsen att inte ta upp arterna i skötselplanen. Eftersom jaktfalk enbart har setts överflygande någon enstaka gång under flera decennier, trots mängden fågelskådare och större becksinsnäppa är ytterst tillfällig i landet har länsstyrelsen valt att inte ta upp dessa i skötselplanen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Mottagare

För att överklaga skriver ni till regeringen, Miljödepartementet. Observera dock att ni ska skicka överklagandet till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, Miljöavdelningen, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den **2 augusti 2019**. Om den som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).